

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

XXXV. ÉVFOLYAM

1971. NOVEMBER

8. SZÁM

GYÜLEKEZETEINK JÖVŐJE

Ez volt az összefoglaló témája annak az alkalmi konferenciának, mely október 2-án folyt le a clevelandi Első Egyháznál. A vendéglátó gyülekezet 65. jubileumának megünneplésére összegyűlt magyar evangélikus lelkészek és gyülekezeti kiküldöttek az együttlét kellemes óráit azzal hasznosították, hogy magyar egyházi életünk égető kérdéseiről tanácskoztak. A megbeszélésen jelen volt lelkészek: Asbóth Gyula (Detroit), Brachna Gábor, Egyed Aladár, Juhász Imre, Kiss Samu (mind Cleveland), Markovits Pál (Carmichaels PA), Ormai János (Bethlehem), Rönkös Károly (Cleveland), Weisz Jenő (Dennison MN), valamint Láng Ferenc lévita (Toronto). Gyülekezeti tagok: Boros József, Csepi Béla, Peters Károly (Cleveland Első); Bertalan Kálmán, Böjtös László, Domján Zoltán (Cleveland Nyugat); továbbá dr. Vietórisz József (Pittsburgh).

Kiss Samu megnyitó áhítata és Ormai János elnöklő esperes bevezető szavai után Asbóth Gyula, Markovits Pál és Böjtös László előadók vezetésével élénk eszmecsere folyt arról, hogy a még életképes magyar gyülekezeteket hogyan lehetne továbbra is megtartani és fejleszteni, illetve a megszűnő gyülekezetek vagyoniát mimódon mentsük meg magyar evangélikus célokra. A megbeszélés iránya a negatív hangoktól a pozitív, reményteltető meglátások felé haladt. Javaslatok hangzottak el többek között arról, hogy meglévő gyülekezeteink köré miként lehet állami támogatással hatalmas épületkomplexumokba, esetleg kertvárosi megoldással is, magyar tömböket telepíteni. Elsősorban az idősebb gene-

ráció jöjjön számításba, ahol számukra külön házak, ill. lakások, de együttes öregotthon is rendelkezésre állna, sőt ápolásra szoruló öregeket is gondoznának. Mindez megállítaná a négernegyedekké váló volt magyar negyedekből való menekülési folyamatot.

Számos hozzászólás után Böjtös László építészmérnök vállalta, hogy részletesen írásba foglalja az elhangzottakat, melynek szövegét a gyüle-

kezetek tanulmányozásra megkapják s az ERŐS VÁR ban is közlésre kerül. Így azután az 1972-ben esedékes AMEK közgyűlés elé konkrét javaslatok kerülhetnek e tárgyban.

A következőkben még szó volt a sorvadó magyar egyházi életéről, különösen a detroiti, pittsburghi és newyorki gyülekezet problémáiról. Lapunk decemberi számában hozzuk dr. Vietórisz József pittsburghi gondnok írását erről a témáról.

SAJTÓVASÁRNAP NOVEMBER 21-ÉN

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia határozata értelmében az egyházi esztendő utolsó vasárnapján (idén november 21-én) minden gyülekezetben megtartandó a SAJTÓVASÁRNAP az ERŐS VÁR TÁMOGATÁSÁRA.

Az egyházi sajtó Isten betűinek szószerke. Nagy kincse minden magyar evangélikusnak szülőhazájától távol. Az egyházi újságon keresztül az Anyaszentegyház hangja jut el minden testvérhez, legyen bár gyülekezeti tag, templomtól elszakadt, vagy távoli szórványban élő.

ERŐS VÁR c. lapunk ezt a szolgálatot végzi. Minden száma 1100 példányban jut el az Egyesült Államok, Kanada és a világ sok tája felé.

Az emelkedő nyomdai- és postaköltségek ellenére sem szeretnénk a lap csekély évi 3 dolláros előfizetési árát felemelni: ezért az áldozatkész gyülekezeti tagokhoz fordulunk, hogy évente a SAJTÓVASÁRNAP alkalmával adományokkal segítsék elő az egyház eme fontos szolgálatát.

Kevesen vagyunk — fogjuk meg egymás kezét az ERŐS VÁR on keresztül!

BRACHNA GÁBOR JUBILEUMA

NEM VÉLETLEN DOLOG AZ, hogy pár héttel Brachna Gábor ev. főesperes negyvenéves lelkészi jubileuma előtt — régi irataim között keresve — egy elsárgult papíroson kezembe került egyik igehirdetésem gondolatmenete. Ez az igehirdetés Brachna Gábor makói lelkészi hivatalába való beiktatásán hangzott el. *Ezzel akarom őt köszönteni negyven éves lelkészi jubileumán.*

Brachna Gábor amerikai útjáról visszatérve, szolgálattételre jelentkezett dr. Raffay Sándornál, a bányakerület püspökénél, aki őt a csanádcsongrádi egyházmegye segédlelkészévé, mellém küldte ki szolgálatra.

Nemcsak munkatársak voltunk, hanem idővel atya-fiúi viszony fejlődött ki közöttünk, mert komoly, hasznos, megbízható munkatársat kaptam benne, aki a kis fizetéssel is fontos és nagy munkát végzett Szeged leányegyházaiban és szórványiban helyettem. Csak természetes, hogy mikor a makói egyház lelkészi hivatala megüresedett, akkor őt küldtem ki oda az új lelkész megválasztásáig helyettesnek, hiszen már volt amerikai mennyasszonya, és makói megválasztása az esküvőt is jelentette. Anélkül, hogy külön ajánlottam volna őt a makóiak figyelmébe, a presbitérium egyhangúlag őt jelölte

ÉRETTSÉGI TALÁLKOZÓ

A volt Fasori Evangélikus Főgimnázium 1917-ben érettségizett diákjai október 29-én, pénteken délben tartották 54. érettségi találkozójukat a Pilvax Étterem különtermében Budapesten. A találkozón résztvettek a többi évfolyam osztályfelelősei is. Dr. Krepuska István egyetemi tanár javaslatára határozatot hoztak a gimnázium 150. évfordulójának megünneplésére, mely 1973-ban lesz és egybeesik Petőfi Sándor, a volt fasori diák születésének másfélszázados évfordulójával.

és a közgyűlés is őt választotta meg lelképásztornak.

Beiktatása 1935. szeptember 15-én volt. A megtalált igehirdetési vázlat a következő:

KRISZTUS SZOLGÁLATA

Dúlein. A rabszolga viszonya urához. Olyan szolgálat, amit feltétlenül el kell végezni.

Diakónia. A "konisz" görög szó, magyarul port jelent. Olyan szolgálattétel, amely alacsony rendű.

Hüperetész. Evezős legény. Olyan szolgálat, amely testi erőt kíván. A szolgálat nehéz mindennapi iga. De Krisztus segít viselni. Krisztussal pedig mindenre van erőm.

Lejturgia. Közszolgálat a nép érdekében, a nép megbízásából. Egyetemes papság.

Latréja. A zsoldos katona szolgálata. Hadiszolgálat. Kereszténynek lenni annyi, mint Krisztus zsoldos szolgálatában lenni. Bőséges jutalma a zsold — az örökélet.

Brachna Gábor, aki meghívásra újra Amerikába érkezett, munkatársával megszervezte a Cleveland nyugati magyar evangélikus egyházközséget, Leffler Andor halála után pedig a Cleveland keleti Első Egyháznak lett a lelkésze, de akkor már ő volt az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciának is — mint főesperes — az elnöke és ma is az.

Az elmúlt negyven év alatt bizonyára alázatos engedelmisséggel és Urától, a Jézus Krisztustól kapott erővel hordozta a krisztusi szolgálat felsorolt nehéz terheit. De tudom, hogy legkedvesebb szolgálata a *szereletszolgálat* volt. Állandóan egy "öregek otthonáról" álmodozott. Mikor engem meghívott Amerikába, akkor is azt írta, hogy ennek a tervezett otthonnak vezetése és az ERŐS VÁR szerkesztése lesz a dolgom.

A legutóbbi rendkívüli konferencia is megmutatta, hogy milyen felelősséggel törődik a kiöregedésben lévő magyar amerikai ev. egyházakkal, hogy már most meg akarja szervezni ez egyházak szellemi, nyelvi, anyagi és nemzeti örökségének a biztosítását a magyarság részére.

Amikor nyilvánossá lett 40 éves jubileuma, igen sokan kérdezték tőlem, hogyan lehet helyet biztosítani az istentiszteletre és az ünnepi közebédre, mert: *"Amerikában, mint menekültek, senkitől sem kaptunk olyan sok és igaz szívvel nyújtott segítséget, mint Brachna Gábortól."*

Legyen rajta, munkáján és családján Istennek gazdag áldása!

(e. a.)

Brachna Gábort 1931. július 31-én a budapesti Deák-téri templomban avatta lelkésszé D. Raffay Sándor bányakerületi püspök. Gyülekezete, lelkésztestvérei, tisztelői és barátai november 14-én emlékeznek meg erről. A clevelandi Első Egyház templomában (East Blvd. és Buckeye) de. 1/211 órákor ünnepi istentisztelet lesz, melyen az angol igehirdetést dr. John W. Rilling, az egyházkerület püspöke végzi, magyarul Ormai János esperes prédikál. Ezt követi az egyház nagytermében a 250 terítékes díszbéd, melyen csak előzetes bejelentéssel lehet résztvenni. A banketten ünnepi beszédet mond Nt. Egyed Aladár, lapunk főmunkatársa.

Advent

Amíg Őt várom:

utam hiába tépi fagy, fény, vihar,
hiába bont a közöny kalapácsa.

Vitorlám tán csak tenyérnyi rongy,

de élet hajóját viszi part felé,
s akármí érjen:

ember vagyok,

Isten atomnyi mása!

Amíg Őt várom újra és egyre,

a Csillag-Embert,

a Betlehemi Fároszt,

a Lélek Urát:

nő a föld,

és nő, nő a léptem...

Mert Ő az erő,

a mentő lendület,

az iszonyúra rádöbentetés,

az Egyetlen Béke

bennem,

és Bonnban,

és Pekingben,

és Vietnámban is!

KARÁCSONY KÜSZÖBÉN

János 5:31-37/a

A hívő embernek nemesak hangulatai vannak az ádventi időben, hanem van imádságos esőndje, komoly kérdése Istenhez és önmagához az Ádvent felől. Ilyen kérdés például az, hogy mi az Ádvent?!

A Szentírásnak erre a kérdésre az a világos felelete, hogy az Ádvent Jézus Krisztusnak, Isten Fiának megérkezése az emberhez. Valaki ezt így mondta el találóan: — a hívő ember Ádvent napjaiban azért akar találkozni Jézus Krisztussal, az Isten Fiával, hogy ő maga is Isten gyermekeként mehessen tovább.

Az Ádvent minden mondata úgy beszél Jézus Krisztusról, mint Isten Fiáról. És ennek a beszédnek bőven akadnak tanúi is. Nem lehet azon esodálkozni, hogy az ember szereti a bizonyosságot. Még a hívő ember is szereti és örül az Ádvent tanúinak és boldogító beszédeknek.

Igénk az Ádvent beszédes tanúiról szól a hívők gyülekezetének.

Először is azt mondja el, hogy amikor Jézus Krisztus erre a világra érkezett és az első esztendő lépéseit tette meg Isten temploma és gyülekezete felé, akkor maga az élő Isten mondta róla az első tanúságtételt, biznyságtévést ezekkel a szavakkal: — Ő az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm!

De Jézus Krisztus Istenfiúságának tanúi voltak az emberek is. Születése előtt Isten Fiát látták és ígérték Benne a próféták és születése után, a kereszthalál után kezdődő végtelen utakon Róla beszéltek az apostolok és hívő emberek milliói.

Mégis az ádventi tanúk seregében legelől Jézus Krisztus tettei állanak. Csodálatos élete és megváltó kereszthalála csak gyönyörű kezdőbetűi annak a végtelen és elmondhatatlan szeretetnek, amivel mindenkit megajándékozott.

Mégis az a legnagyobb tanúja az Ádventnek, ami az én életemben zajlik le felejtetetlenül.

Láttam fehér hajú, ősz ígéhirdetőt, amikor búcsúzott a gyülekezetétől. Amikor egy mondatban akarta összefoglalni ezer és ezer prédikációját, amit egy életen át Krisztusról elmondott, akkor ezt a felejtetetlen mondatot mondta: — a Biblia minden lapján és az életem regényének minden oldalán Jézus Krisztusban szerettem engem az Isten! Azt hiszem ez volt a legegyszerűbb, a legvilágosabb és a legszebb prédikációja. Ez a rövid mondat, ez a rövid tanúság. Az alakja ködbe vész, sírján elhervadnak a virágok, de az a mondat visszatérő ádventi láng marad a karácsonyi küszöbön.

Jézus Isten Fia volt és a hívő embernek akkor van igazán Ádventje, ha belőle Isten gyermeke lép tovább.

Hívő emberek tudják és vallják, hogy egyszer meg kell állni egy másik ádventi, karácsonyi küszöbön. A hazaérkezés küszöbén. És a hívő embert ezen az ádventen is ez a gondolat foglalkoztatja, hogy amikor az élete visszaérkezik, egy hosszú életút után vajon elhangzik-e fölötte Isten szava: — ez az én fiam, akiben én gyönyörködöm! És az a gondolat foglalkoztatja, hogy amikor megérkezik egy örök karácsony küszöbére, lesznek-e tanúk, akik majd vallanak mellette? Akik majd elmondják Istennek, hogy mi Isten gyermekét láttuk mindig benne. Az arcában Krisztus arcát szerettük és a szívében, a szavaiban, a tetteiben örök szeretet karácsonya melegített felénk az életünk minden ádventi útján. És lesz-e, aki majd azt mondja — ez a mi testvérünk, akiben gyönyörködtünk.

Az Ádventnek sokszor van ilyen karácsonyi kérdése — a karácsony küszöbén.

(F. L.)

MIT AKAR JÉZUS ÁDVENTKOR?

Szabadságra hazajött katoná mesélte:

— Sötét éjszakán a kaszárnya kapujában álltam őrt. Tágranyitott szemmel vizsgálódtam, nehogy valamelyik előjáróm megleljen, és elmulasztva a tisztelgést, büntetést kapjak. Őriznem tulajdonképpen csak az őrbódémat és a kaput kellett, — ennyit a sötétben is láthattam.

Hirtelen lódobogást hallottam, s a következő pillanatban szembenálltam a századosommal, akinek kötelességszerűen, feszesen tisztelgtem. Úgy állt előttem a lovával, mint egy lovasszobor. Még mindig nem elégette meg a tisztelgést? De egyszerűre dörgő hangon szólalt meg:

— Fickó, mit ér nekem a tisztelgésed, ha nem nyitod ki a kaput, hogy bebocsáss?

Ez hatott. Mint a vilámlám, szabályszerű fogással letettem a fegyvert, feltártam a kaput és beengedtem a parancsnokomat.

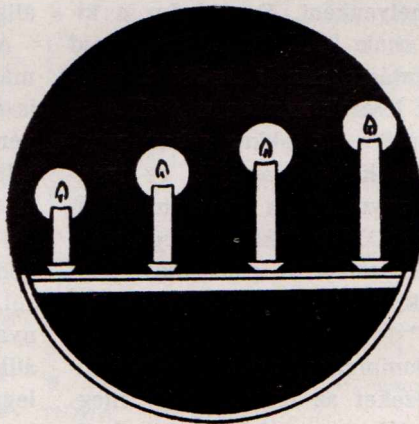
☆

Az "ádvent" (jövétel)

szó nem gondolkoztat el?

Mit ér a királyok Királyának minden tisztelgetésed, "isten-tisztelgeted", ha nem jutsz tovább ennél? Hallod a szavát? "Íme az ajtó előtt állok és zörgetek..."

Nem kedves néki a tisztelgésed, ha nem bocsájtod be őt!

A GYÓGYULÁS ÚTJÁN VAN

Bernhardt Béla Shelby-i (OH) ev. lelkes és felesége, sz. Potsabay Róza. Hosszabb kórházi kezelésen, ill. műtéten estek át.

MOGENS ZEUTHEN AMERIKÁBAN

A magyarországi evangélikus körökben jól ismert dán lelkes, aki a soproni teológia hallgatója volt s tökéletesen megtanult magyarul, szeptember 19-én Clevelandban járt, ahol meglátogatta Brachna Gábor főesperest, valamint Juhász Imre lelkeszt, lapunk szerkesztőjét. Mogens Zeuthen korábban az Evangélikus Világszövetség kisebbségi egyházak osztálya főtájkára volt s ma is gyakran jár Magyarországon.

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Az Amerikai Evangélikus Egyház
Magyar Konferenciájának
lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Főmunkatárs: Egyed Aladár

“ERŐS VÁR”

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 8. (145) Vol. XXXV.

NOVEMBER 1971.

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja egy évre csak 3 dollár. Szíveskedjenek a lejárt előfizetéseket késedelem nélkül beküldeni a fenti címre.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségére különösen nem-előfizetők, késedelmez előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a “Zip Code” szám feltüntetésével együtt! Az újságot “Zip Code” szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is; pl. St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónában azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

“Nem szégyenlem Krisztus evangéliumát”

Róma 1:16-17.

8. AZ UTOLSÓ IDŐK JELEI

A világ végéről, vagy amint a Biblia mondja “az utolsó időkről s annak jeleiről” Máté ev. 24., Márk ev. 13. részében és Lukács 21:5-36-ban olvashatunk. Ezekről az igékről ritkán hallunk igehirdetést, leginkább a szekták foglalkoznak vele.

“Mikor pedig az Olajfák hegyén ült, odamentek hozzá a tanítványai külön és ezt mondták: Mondd meg nekünk . . . mi a jele a te eljövetelednek és a világ végének? Jézus pedig ezt felelte nekik: Vigyázzatok, hogy senki meg ne tévesszen titeket! Mert sokan jönnek majd az én nevemben, akik ezt mondják: Én vagyok a Krisztus! és sokakat elhitetnek. Hallotok majd háborúkról és háborúk híreiről. Vigyázzatok, hogy meg ne rémüljete, mert mind ennek meg kell lennie. De ez még nem a vég. Mert nemzet támad nemzet ellen és ország ország ellen; és lesz éhség, döghalál és földrengés helyenként. De mindez a kínoknak csak kezdete. Akkor majd nyomorgatásra adnak titeket és gyűlöletesek lesztek minden nép előtt az én nevemért. És akkor sokan megbotránkoznak és elárulják és meggyűlölik egymást. És sok hamis próféta támad, akik sokakat megtévesztenek. És mivel a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül.”

Templomainkban nem szívesen hallgatják ezeket az igéket. Vagy megmosolyogják, vagy fejcsóválva hallják, mert a mai világ jelszava: Éljen az Élet . . . minden pillanatnak leszakaszd virágát . . . a többit hagyjuk legutoljára!

A KANADAI MAGYARSÁG nemrég emlékezett meg arról a geológiai, oceanográfiai és meteorológiai konferenciáról, melyen hatvan tudós megállapította, hogy a Föld mágneses pólusa erősen eltolódóban van. Szerintük a mai egyensúly hamar felbomlik: az északi és déli sark helyet cserél, a földrészek meglódnak, pl.

Ausztrália közel nyomul Ázsiához, Dél-Amerika még jobban eltávolodik Afrikától, eltűnik a Behring-szoros és Észak-Amerika összeolvad Szibériával. Ez a gigantikus földmozgás természetesen az óceánokat is kivetné mai helyzetükből, nagy szökőárak zúdulnának a szárazföldekre, elsöpörve a civilizáció legtöbb alkotását s vele együtt az emberiség zömét.

Mindez azonban — vigasztalnak a tudósok — nem jelent újdonságot a Föld történetében, mert az elmúlt 76 millió év alatt 171-szer cseréltek helyet a pólusok és egy-egy ilyen helycsere átlag 420—480 ezer évenként ment végbe. A legutóbbi helycsere — szerintük — hatszáz-hétszáz-ezer évvel ezelőtt történt. A legközelebbi katasztrófa pedig már régen esedékes.

Peter Kaiser osztrák író szerint 1996 körül, de lehet előbb, vagy csak ötven évvel később új jégkorszak következik, melyet az emberiségnek csak kis része s az is igen primitív állapotban élhet túl.

Az előbbieket csak az emberi tudomány által felállított elméletek s nem is feltétlenül vonatkoznak a világ végére, amely a Biblia szerint a Föld teljes megsemmisülésével jár majd (2 Pét 3:3-13). Mégis figyelmeztetésül írtuk mindezeket, hogy vegyük komolyan Jézus szavát a világ végéről, de biztatását is, mikor tanítványainak ezt mondja: “Aki mindvégig állhatatos, az megtartatik . . . Azért legyetek készen ti is, mert amely órában nem gondoltátok, akkor jön el az Ember Fia.” (Máté 24:13, 44)

Közli: Egyed Aladár

(Folytatjuk)

AZ ÖRÖK HAZÁBA TÁVOZOTT . . .

A magyar arisztokrácia evangélikus családjainak kiemelkedő tagja, herceg Hohenlohe Waldenburg Schillingfürst Károly Egon, a Johannita rend lovagja, a Buenos Aires-i magyar ev. egyház v. felügyelője, 90 éves korában Buenos Airesben elhunyt. “Áldott az igazak emlékezete . . .”

AZ EGYHÁZ HÍREI

EVANGÉLIKUS VILÁGSZÖVETSÉG

● A végrehajtó bizottság legutóbbi ülésén tervbe vették, hogy delegáció látogasson a Dél-afrikai Unióba és Délnyugat-Afrikába, feltehetően az emberi jogok ügyének az apartheid elvvel szembeni előmozdítására (az Egyházak Világtanácsának hasonló célból tervezett látogatására, mely alkalommal a kormány a gerilla szervezeteknek juttatott EVT támogatást is tárgyalni kívánta volna, nem került sor). Egyidejűleg a Braziliában még az eviáni világgyűlésen eltervezett politikai látogatást lefűjték, mondván, hogy az ottani ev. egyháznak az emberi jogokért való kiállásával a látogatás alapvető célját elértnek lehet tekinteni.

U. S. A.

● Az "American Lutheran Church" egyházban foganatosított alkotmánymódosítás következtében az egyházkerületi elnökök (püspökök) ezután csak tanácsadó tagjai az orsz. presbitériumnak; a szavazati jogot az egyes kerületekből választott egy-egy paróchus lelkész és világi kiküldött gyakorolja.

NÉMETORSZÁG

● A kelet-német állami egyetemeken tanuló prot. teológusok száma az 1965. évi 642-ről 1970-ben 504-re csökkent. További 336-an tanulnak az egyházi lelkészképző intézetekben.

● Idén a már híressé vált és eddig eszupán prot. jellegű egyházi napokat ökumenikus alapon szervezték és tartották meg Ágostában, melyek főszónoka H. Dietzfelbinger ev. püspök, J. Döpfner r.k. bíborosérsek és W. A. Visser 't Hooft, az Egyházak Világtanácsának egykori főtitkára volt.

● A bajorföldi Ohu ev. gyülekezete elutasította harangtorony építésének a tervét azzal az indoklással, hogy a rendelkezésre álló pénzzel inkább az emberi jólét ügyét kívánja szolgálni.

DÁNIA

● Grönland tartomány ev. egyháza idén ünnepi fennállásának 250. évfordulóját.

KANADA

● Manitoba tartományban törvényjavaslat készült, hogy a hutterista (anabaptista) vagyonszövetségből kilépőket anyagi kielégítésben kell részesíteni. A több, mint 400 éves múltra tekintő szekta hívei ezt a vallási életbe való beavatkozásnak mi-

nósítik, s így készek arra, hogy elhagyják a tartomány területét. A törvényjavaslat jogerőre emelkedése esetén kereken 4000-rel csökken tovább Manitoba amúgyis fogyatkozó gazdálkodó népessége.

● J. Hominuke ukrán baptista lelkész fordító munkája nyomán megjelent ukránul az első "protestáns" Biblia: az Újszövetség a Zsoltárokkal.

ANGLIA

● A "Lutheran Church in America" egyház lapja, a "The Lutheran" 1971/17. száma az angliai angolnyelvű evangélikusságról és lelkészük, Pátkai Róbert munkájáról közölt beszámolót.

LENGYELORSZÁG

● Nyugat-német—lengyel vegyesbizottságot létesítenek a két ország prot. egyházai kapcsolatának a normalizálására.

● A római katolikusokhoz hasonlóan az evangélikus egyház is megkapta a tulajdonjogot az elszakított német területeken lévő 215 ev. egyházi épülethez. Az erről a területről származó német menekültek szövetsége vehemensen tiltakozott valamennyi egyházi tulajdon kisajátítása ellen.

VATIKÁN

● 1939 és 1970 között a papi szolgálatuktól hivatalosan felmentettek száma 13 ezer volt, s úgy becsülik, hogy további 20 ezer r.k. pap kéri felmentését 1975-ig. A hivatásukat engedély nélkül elhagyók száma az előbbiekkal nagyjából egyenlő.

ÉSZTORSZÁG

● Megfosztva intézményeitől, megnyirbálva programjában, az ev. egyházi élet kizárólag az Istentiszteletekben nyilvánul meg. Ifjak hitoktatása csak családi keretben végezhető.

● Meghalt J. Kiivit ny. ev. érsek.

INDIA

● A pakisztáni menekültek közötti segélymunkájára az Ev. Világszövetség 1 millió dollárt irányzott elő.

HOLLANDIA

● "Ecclesias cantans" (Éneklő Egyház) néven nemzetközi szervezet alakult az ev. egyházzene fejlesztésére.

DÉLNYUGAT-AFRIKA

● A helyi ev. egyházzövetség két tag-egyháza közös nyilatkozatban tépett fel mind az apartheid elvi és gyakorlati szempontjait, mind pedig azoknak a nemzetközi jogoknak a megsértése ellen, melyek szerint a Dél-afrikai Unió ezt az egykori

német gyarmatot illetéktelenül tartaná hatalmában. Anglikán részről szolidaritást vállaltak a nyilatkozattal.

LITVÁNIA

● Az evangélikusság nehéz helyzetéről számol be az Ev. Világszöv. hírközlőnye. Kiűritések, repatriálások, menekülések és elhurcolások nyomán ma már csak 20 ezer a lélekszám. Mind olyan területen élnek az országnak, ahová külföldi utazó lábát nem teheti be.

ARGENTINA

● Az 5. latinamerikai ev. kongresszust a társadalmi igazságokért való felelősség jegyében tartották meg. A jövőbeni hathatós együttműködés érdekében a 30 valahány latinamerikai ev. egyháztest négy körzetben keresi és fejleszti egymással az összeköttetést.

FINNORSZÁG

● A szociáldemokrata párt nyilvánosságra hozta az állam és az egyház teljes különválasztására irányuló programját. A jelenlegi politikai helyzetben az evangélikus egyháznak az államegyházi jellegét aligha fenyegeti veszély.

VÖRÖS KÍNA

● A kommunisták uralomra való jutása és hatalmuknak a megtartása megbízható adatok szerint eddig legalább 63 millió ember életének az erőszakos kioltásába került; köztük keresztények ezrei haltak vértanú halált.

Hírközlő: Bernhardt Béla

NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV KAPHATÓ!

Megjelent a Keresztyén Énekeskönyv új kiadása az eddiginél nagyobb alakban (5x6.5 incs, azaz 12.5x16.5 cm nagyságban), jól olvasható nagyobb betűkkel nyomva. A 648 oldalas énekeskönyv 423 oldalon énekeket, 118 oldalnyi imádságos részt, további 107 oldalon az evangélikus egyház istentiszteleti rendjeit tartalmazza. Ára 4 dollár, beleértve a postai szállítási költségét is. Gyűlekezetek (legalább 10 példánynál) 10% engedményt kapnak. Megrendelhető iratterjesztésünknel:

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148

Cleveland, Ohio 44102

A csekkre csak ezt kell írni: ERŐS VÁR.

JAKUS IMRE:

AZOK AZ OSTOBA TANÁROK

Már csak nagyon öreg emberek emlékeznek arra, hogy volt idő Magyarországon, amikor a tanítói hivatal betöltéséhez nem kellett még oklevél.

Számolni, írni, olvasni tudó mesterekből, kovácsok, takácsok, csizmadia- és egyéb céhbeliak, ha megunták a szerzett mesterség folytatását, elszegődtek "oskola-mestereknek". A falu megfogadta őket, s ha közmegelegedésre végezték munkájukat, meg is örökölhettek a hivatalban, ha pedig nem, megmondták nekik kerekén, hogy föl is út, le is út... Volt közöttük nem is egy, aki negyven-ötven éve tanítgatott egy helyben, s már csak koruknál fogva is köztisztületnek örvendtek a faluban, ahol a "nemzet napszámosaként" leélték életüket. Kérdéssé akkor vált csak az oklevél nélküli alkalmaztatás, amikor a magyar királyi kormány a tanítói hivatal elnyerését a képezde elvégzéséhez kötötte.

Ekkor került sor a tanítói fizetés rendezésére és a nyugdíjjogosultság megállapítására is. Nyugdíjjogosult az lett, akinek oklevele volt.

Igen ám, főtt a feje a magas Kultuszminisztériumnak, — azon töprengve — mi legyen azokkal az öreg szolgálakkal, akik már évtizedek óta tanítanak az egyházi iskolákban, és nincs más képesítésük, csak a segéd- vagy a mesterlevél? Nem lehet őket szélnak ereszteni, valamit ki kell találni, s az okosok ki is eszelték, hogy ezek az öreg oskola-mesterek vizsgázzanak le egy bizottság előtt, és ily módon immár diploma lévén a kezükben, kegydíjra jogosultak, és nem halnak éhen akkor sem, ha a kezükből kiesik már a félelmetes vessző vagy a kréta.

Közbevetőleg azt is el kell még mondanom, hogy nem egy vagy két fehér holló sorsa intéződött így el megnyugtató módon, hanem országos és felekezeti viszonylatban többszáz oskolamesteré. Kívánatos mesterség volt ugyanis ebben az időben a tanítói hivatal. Nem a fizetés nagysága, hanem a hosszú szünidő miatt. A tanítás ugyanis október végén vagy november közepén kezdődött el faluhelyen, azaz akkor, amikor az

őszi derek csókölták már a fűszálakat, s halálos hideg csókjukkal álomba ringatták őket. Amíg zöldült a rét, legelőt adott a libáknak, amit a kis iskolások öriztek, s a számos jószágnak, amit a nagyobbacska fiúk és lányok terelgettek, hozzásegítve a családot a mindennapi kenyérke előteremtéséhez.

Az oktatás idejét sem a tanfelügyelők szabták meg még akkor, hanem az időjárás. A tanítás az álomba merült rétek ébredéséig tartott, mert a kizöldülő pázsitzőnyegen ismét ott tipródtak már a gyermeklábak, féltő gondnal vigyázva a rájuk bízott apró és nagy jószágra, folytatva a kenyérkereső munkát, amit késő ősszel abbahagytak.

A tanév tehát úgy május elejéig tartott. Még ebből az időből maradt fent a régi oskolamesterék széltebenhosszában elterjedt mondása: "fakad a bodza, büdös az iskola..."

Mivel semmi sem tart örökké, ennek a jó világnak is vége szakadt egyszer. Az öreg mestereket vizsgáznunk rendelték be, saját érdekükben. Így került a vizsgabizottság elé N. Péter bácsi is, aki öreg fejlett, ahogy sem értette, miért kell vizsgáznunk, hiszen ötvenedik éve vizsgázik ő már: vizsgáztatja maga az élet.

Amilyen konok, akaratos magyar volt, el sem ment volna a vizsgára, de jobb belátásra bírta öreg élettársa, a jószágos Örzse mama, és pedig, mivel tudta, hogy a rábeszélés, jó szó semmit sem használ, hát a könnyeivel. Hullottak is a szeméből, mint a záporosó, és nem is hiába. Győzött. A kijelölt napon előállt Bagó Pál, a mester úr jó embere a két almásderessel hajnali három órákor, a zöldre festett vadonatúj kassos kocsival. Szokás szerint egy kis szíverősítő, kisüstön főtt, jó erős papramorgó, és gyí, elkocogtak a város felé.

Ereszkedett alá a félhomály már, mire hazaértek. Örzse mama a kerítés kiskapujára támaszkodva türelmetlenül és szívszorongva várta már élete párját jó ideje. Mi újság, apjuk, volt az első kérdése, amikor Péter bácsi lekászálódott a kocsiról. Válaszként csak ennyit mondott: nem értesz te ehhez asszony, a tudo-

mány nem a te kenyered, hát csak annyit, hogy még nem végeztünk el, jövő ilyenkor majd folytatjuk. És tanított tovább. Mivel az esztendő gyorsan elfutnak, kiváltképpen, ha már öreg az ember, így egy-kettőre sor került újra a vizsgára. Hogy rövidre fogjam a szót, megint megjött a Bagó Pál, megint a két vasderes, megint ugyanaz az út a városba.

A jószágos öreg püspökatyá, aki a vizsgáztató bizottság elnöke volt egyben, karon fogta akkor az öreg szolgát, és így vigasztalgatta: sajnálom, kedves barátom, hogy most sem sikerült, de ígérem, hogy jövőre meglesz az oklevél. Megszerzem az engedélyt, biztosan megszerzem.

A harmadik nekirugaszkodáshoz ugyanis már vagy kultuszminiszteri vagy éppen királyi engedély kellett, valamelyik a kettő közül, már nem tudom, hogy ki volt a legfőbb kegyosztó.

Állta is a szentatya a szavát, de mivel tudta, hogy ez lesz az utolsó alkalom, hát megkérte a vizsgáztató bizottság tagjait, hogy külön vizsgáztassák le az öreget és engedjék át, ha tud, ha nem tud, hiszen ennyi évi szolgálat után nem maradhat kenyér nélkül késő vénségére. Így Péter bácsi harmadizben már négy-szemközt vizsgázott, és meg is kapta az oklevelet. Még hozzá nem is akármilyen jegyeket osztottak ki neki a megértő tanárok, hanem a tudományát méltatókat, azaz jókat.

Örömeben cuppanós csókot adott a vén oskolamester az elnöklő szentatya orcájára, jobb és bal felől búcsúzásul, s egyenesen a móri barátok városi korcsmájához hajtatott, ahol Bagó Pállal együtt kiadósan ünnepelték meg jó tüzes, móri bor mellett a nagy napot.

Most járt csak igazán későre, mire hazaértek. Még mondta is a mester úr Bagó Pál barátjának, hogy majd szép csendesen, lábujjhegyen lopózik be a szobába, mert az annyukja ilyenkor régen alszik már, és csak reggel számol be neki az örvendetes eseményről. Tévedett! Hiába volt sötét is, késő is, Örzse mama most is várta a kiskapuban, mégpedig hulló könnyeivel együtt. Okos asszony volt, és jól tudta, mi van az évenkénti berendelés mögött, bár erről bölcsen

(Folytatás a 7. oldalon)

FIGYELŐ

Írja: *Asbóth Gyula*

HIVATÁSUKAT MEGTAGADOTT EGYHÁZAK

Az egyházak hívatása az evangélium hirdetése, nemzetek között és nemzeteken belül a békeség terjesztése, az evangélium erejének ihletésével egy igazságosabb társadalmi rend kiépítéséhez hozzájáruló szolgálat. Elveszíti azonban az egyház Krisztustól kapott rendeltetését, ha valamiféle politikai rendszer kiszolgálója, propagandistája lesz. Amerikában, mint demokratikus államban, az egyházakat az államhatalom nem kényszeríti párt-propagandára, szolgái támogatásra. A hit- és erkölcs alapján, az államhatalmat bírálhatja. Azt azonban még az amerikai demokrácia engedékenysége sem tűrheti el, hogy az egyházak adómentességük, szabadságuk védelme alatt, felforgató s az ország törvényeinek ellenszegülő politikai érdek-csoportokat minden következmény nélkül anyagilag is támogassanak. Az adómentességet az egyházak, mint a vallás terjesztésére alakult intézmények kapják. Az egyháztagok is erre adakoznak. Amint ettől eltérnek, adó-

AZOK AZ OSTOBA TANÁROK

(Folytatás a 6. oldalról)

hallgatott. Azt is csak félve merte, szepegeve és küszködve a könnyeivel kimondani: mi hírrel jött haza az én édes uram?

A vén oskolamester, akinek írósvajjára szíve a jócskán fogyasztott kitűnő móri nektár, meghatódott ennyi szeretet láttán, már ami a hűséges virrasztást illeti, és akiről elfeledtem eddig említeni, hogy világéletében orrhangon beszélt, a félnék kérdésre most kihúzta magát, és mintha csak a kis iskolásokhoz szólna, oktató hangon így felelt:

— Minden rendben van anyja. Be-fejeztük! Sok időbe telt, mert azok az ostoba tanárok háromszor berendeltek, mire megtudták, hogy én mit tudok.

mentességüket elveszítik. Pár héttel ezelőtt az egyik TV állomás közvetítette azt a jelenetet, amint az egyik állam adóbecslői felmérték egy templom épületét, hogy a templomtulajdonos egyházra a megfelelő ingatlan adót kivethessék. Ez az egyház is elvesztette adómentességét, mert pénzével nem olyan célokat támogat, mint amelyekre az adómentességet kapta. De nemcsak adómentességüket vesztik el az ilyen elsősorban politizáló egyházak, hanem az evangéliumra szomjas lelkű egyháztagjaikat is.

BILLY GRAHAM

világszerte ismert evangélizátort, újabban egyre több életveszélyes fenyegetéssel akarják egyes radikális, terrorista csoportok megfélemlíteni, s missziói munkája abbahagyására kényszeríteni. Ezért — amint az újságíróknak kijelentette — nem a maga, hanem családja érdekében házáat kénytelen volt különféle védelmi, biztonsági berendezésekkel ellátni. "Krisztus evangéliumának hirdetését pedig minden fenyegetés ellenére is folytatom tovább, amíg csak Isten életben hagy" — fejezte be beszélgetését az újságírókkal.

Billy Graham evangélizációs összefüggéseinek hallgatósága, a Krisztushoz csatlakozottak száma, újabban ugrásszerű emelkedéssel 80%-ban a 30 éven aluli fiatalok köréből került ki. Sokat evangélizál külön az egyes hippy tanyákon, s közülük is nagyon sokat nyer meg Krisztus ügyének. A Sátán karmaiból akarja mindenképpen kiragadni a kábítószer, szex-őrület, vagy valamilyen felforgató politikai mérgező eszme rabjává lett fiatalokat, s Krisztus kezébe tenni az amerikai fiatalság életét. Nevén nevezi a Krisztus ellenségeit, az amerikai társadalmi rend megdöntésére szervezkedő radikális csoportokat, a fiatalság lelkét-testét elpusztító kábítószer üzereket. Ezért üzentek neki hadat Krisztus országa terjesztésének modern ellenségei: a terrorhatalom uralmának előkészítői. Tudják ezek a "gyűlölet modern apostolai", amit a Biblia tanít: "Íme az Úrnak öröksége a fiak... Mint a nyilak a hősnek kezében, olyanok a serdülő

fiak. Boldog ember, aki ilyenekkel tölti meg tegzét; nem szégyenülnek meg, ha ellenséggel szólnak a kapuban". (Zsolt. 127:3-5.) Krisztus kezében legyen az ifjúság, az Ő fegyvere, szerszáma váljék belőle. Így lehet majd boldog a nemzet. Billy Graham ennek érdekében szolgálja Krisztusát. Krisztus ellenségei ezt nem akarják, mert Amerika jövőjét inkább egy diktatórikus hatalom zsarnoki igájában szeretnék látni.

Ádventi gondolatok

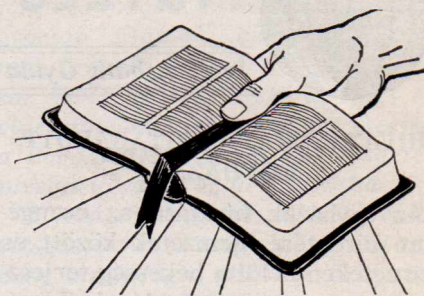
ÁDVENT a várakozás és a reményiség ideje. Földi életünknek ez az igazi tartalma. A teljes reménytelenség már kívül esett az életen, s a halálhoz tartozik. Sokan mondják: mire várakozhatnék még, s miben reménykedhetek. Elmúltak az évtizedek s a világban egyedül maradtam. Csak a közömbösség szítál rám. A halál gondolata pedig borzalom és rettenet a számomra.

Ezekhez szólunk most advent idején: életen és halálon túlról újra közeledik felénk Krisztus. Pontosan veled akar találkozni. A békeséget, az élet értelmét s az örök üdvösséget hozza számodra. Tényleges találkozásokról ezeket mind elnyered. Látod, várhatsz valamire! A teljességet várhatod. Advent neked is a reményiség ünnepe.

KRISZTUS az ajtó előtt áll és zörög. Bebocsátást kér. Zörget a szíved ajtaján, kopogtat családi életed zűrzavarában, a társadalom kapuit hatalmas módon döngeti, s a történelem fölött égzengéssel ad hírt magáról. Mindenütt belülről akar kerülni. Nála nélkül csak nyomorúság és pusztulás támadhat. Vele viszont belép a béke, az értelem, a szeretet. Hallod-e Krisztus zörgetését? Bebocsátod-e a szívedbe és családod közé? Munkád nyomán a társadalomban érvényesül-e az igénye? Akarata szerint formálódik-e a történelem? — Krisztus ott áll az ajtó előtt és zörget.

(Vatai László: *A huszadik század második felében.*)

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ
Lelkész: Brachna Gábor

Templom és lelkési hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: 721-7074. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:45-kor angolul, 11-kor magyarul.

Mintha a Szentlélek galambja szállott volna a hívekre, amikor 65. jubileumi ünnepünkön — mellyel egybeesett a Világ-úrvacsorai Nap is — megterítettük a kegyelem asztalát. Erősebben éreztük Jézus testének és vérének összekötő hatalmát, hiszen a clevelandiakon kívül Pennsylvániából, Michiganból, Minnesotából, Kanadából is voltak az Úr asztalának vendégei. Ezen a külön úrvacsorai istentiszteleten az oltári szolgálatot Ormai János esperes és Weisz Jenő lelkész végezte. Az ezt követő jubileumi istentiszteleten ugyancsak Weisz Jenő, valamint Rönkös Károly voltak a liturgusok. A magyar igehirdető Egyed Aladár ny. főesperes volt, angolul Markovits Pál carmichaelsi (PA) lelkész prédikált. A gyülekezetet Kiss Samu ny. lelkész áldotta meg, ki ez alkalommal töltötte be lelkési szolgálatának 60. évfordulóját. 500 terítékes ünnepi bankettünkön jelen volt a helyi magyar lelkési kar, az egyesületek képviselői s a vidéki magyar ev. egyházak küldöttei. Az ünnepi beszédet Juhász Imre nyugat-clevelandi lelkész mondotta. — Az ünnepség óta eltemettük özv. Horváth Józsefnét, Oltár-egyletünk tevékeny tagját s oltári virág-

kezelőjét, valamint Paleso István testvérünket. A gyülekezet részvéte övezte a gyászoló családokat. "Nincs itt nekünk maradandó városunk..." — Hosszú a kórházi betegek listája, kiket naponkénti imádságunkban hordozunk.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre
Pastor Emeritus: Eged Aladár

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkési hivatal: 3245 W. 98th St. (44102). Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraszta minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon.

Vasárnapi iskola de. 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

Október folyamán istentiszteleteinken megemlékeztünk az 1848-as és 1956-os magyar szabadságharc évfordulójáról, nemzetünk hőseiről és mártírjairól. — Tetemes javítás-karbantartási költségeinkre az adakozás szépen folyik. Minden testvérünket kérjük, hogy külön áldozattal járuljon hozzá az egyház anyagi gondjai enyhítéséhez. — Szokásos őszi bazárunk november 21-én lesz. — November 24-én szerdán, az amerikai Hálaadás Ünnepe előestéjén angolnyelvű istentiszteletet tartunk 1/28 órai kezdettel.

TORONTO

Lelkész: Brachna Gábor
Lévíta: Láng Ferenc

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond St. — Istentisztelet (július—augusztust kivéve) minden hónap első és harmadik vasárnapján du. 4:30-kor.

Egyházunk gondnoka, v. Nyíregyházy Pál, hosszabb kórházi kezelés után visszatért munkakörébe és a gyülekezet közösségébe. A november 21-i istentiszteleten Nt. Bernhardt Béla lesz a vendég-igehirdető.

NE FÉLJ!

CÍMŰ ÁHÍTATOS KÖNYVÜNK KARÁCSONY ELŐTT MEGJELENIK.

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148
CLEVELAND, OH 44102

A NE FÉLJ! című áhítatos könyvet megrendelem.
Mellékelem a könyv árát: \$4.50.

Név:

Utca:

Város: állam: Zip Code:

Kivágandó és beküldendő:

1971. DECEMBER HÓ

1. 1 Móz 49:8-10. — Ézs 1:10-20.
2. 4 Móz 24:15-18. — Ézs 2:1-5.
3. Ján 18:33-37. — Ézs 2:6-22.
4. Jel 22:12-21. — Ézs 4:2-6.

ÁDVENT 2. VAS. — DEC. 5.

Heti ige: Luk 21:28.

5. 2 Pét 1:3-11. — Luk 17:20-30.
6. Zsid 6:9-12. — Ézs 5:1-24.
7. Luk 21:25-36. — Ézs 7:1-9.
8. Jel 2:1-7. — Ézs 7:10-17.
9. Agg 2:1-9. — Ézs 8:1-8.
10. Márk 13:5-13. — Ézs 8:9-22.
11. Jel 3:14-22. — Ézs 8:23-9:6.

ÁDVENT 3. VAS. — DEC. 12.

Heti ige: Ézs 40:3, 10

12. 2 Tim 4:5-8. — Mát 13:1-11.
13. Luk 1:5-25. — Ézs 11:1-10.
14. Luk 1:57-70. — Ézs 12.
15. Luk 3:10-20. — Ézs 14:3-17.
16. Ján 1:6-9, 15-16. — Ézs 25.
17. Ján 1:29-31. — Ézs 26.
18. Luk 7:29-35. — Ézs 27.

ÁDVENT 4. VAS. — DEC. 19.

Heti ige: Fil 4:4-5

19. 1 Ján 1:1-4. — Ján 1:15-18.
20. Ézs 45:1-8. — Ézs 28:14-22.
21. 1 Kor 2:6-10. — Ézs 28:23-29.
22. 1 Krón 17:23-27. — Ézs 29:1-16.
23. Róm 1:1-7. — Ézs 29:17-24.
24. Mik 5:1-4. — Luk 1:46-55.
25. Karácsony I. 1 Ján 3:1-5. — Mát 1:18-23.

KAR. 2. ÜNN. — DEC. 26.

Heti ige: Ján 1:14

26. Karácsony II. Zsid 1:1-6. — Ján 1:1-14.
27. Ján 21:19-24. — Ézs 31.
28. Mát 2:13-18. — Ézs 32.
29. Ján 12:35-43. — Ézs 33.
30. Ján 12:44-50. — Ézs 35.
31. Luk 12:35-40. — Zsolt 121.